

Lietuvos kaimo plėtros 2007-2013 metų programos priemonės „Profesinio mokymo ir informavimo veikla“ veiklos srities „Žemės ir miškų ūkio veiklos ir žemės ūkio produktų perdirbimo ūkyje mokslo žinių ir inovacinės praktikos sklaida“ projekto

**„Inovatyvių reprodukcinių ir veislinio prieauglio auginimo technologijų diegimas Lietuvos avininkystės ūkiuose“
Nr. 1PM-PV-13-2-008541**

Skirtingai paruoštų pašarų įtaka avinukų augimo intensyvumui

Lietuvoje vis labiau formuojasi mėsinės avininkystės kryptis, nuolat didėja avių skaičius. Tačiau mūsų šalyje avys daugiausia auginamos ekstensyviai ar pusiau ekstensyviai. Paprastai joms duodama kultūrinių pievų ir ganyklų žolė (arba ganomos), šienas, silosas, o koncentruotųjų (arba kombinuotųjų) pašarų skiriama mažai (dažniausiai naudojamos avižos). Todėl gaunami maži prieaugiai, didėja realizuojamo mėsai ir veislei naudojamo prieauglio amžius, kaupiasi riebalai, blogėja reprodukcinės savybės, pašarų konversija. Auginant mėsinių veislių avis, svarbu tinkamai išnaudoti genetinį potencialą. Tai galima pasiekti, sudarius geras laikymo sąlygas bei taikant intensyvesnę bei subalansuotą šėrimą.

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Gyvulininkystės instituto (LSMU GI) mokslo darbuotojai, vykdydami Lietuvos kaimo plėtros 2007-2013 m. m. programos priemonės "Profesinio mokymo ir informavimo veikla" veiklos srities "Inovatyvių reprodukcinių ir veislinio prieauglio auginimo technologijų diegimas Lietuvos avininkystės ūkiuose" projektą, atliko parodomuosius bandymus 3 avių veislynuose – UAB "Šeduvos avininkystė" (Radviliškio r.), J. Milišiūno ūkyje (Biržų r.), LSMU GI.

UAB "Šeduvos avininkystė" bandymai atlikti su Lietuvos juodgalvių, J. Milišiūno ūkyje – su Lietuvos juodgalvių ir Tekselių veislių aviniais. Jų metu tyrėme mikroelementų įsisavinimo įtaką avinukų augimo spartai bei sveikatingumui. Abiejų bandymų metu analogų principu buvo sudarytos 2 avių grupės. UAB "Šeduvos avininkystė" kiekvienoje grupėje buvo po 50, J. Milišiūno ūkyje – po 30 gyvulių (po 25 Lietuvos juodgalvių, po 5 Tekselių). Vasaros metu visų grupių avinai ganėsi ganykloje, o žiemą gavo ankštinių-varpinių šieno bei vytintos žolės siloso. Kontrolinės grupės avinams papildomai dar buvo duodamas kombinuotasis pašaras su mikroelementų priedu, o tiriamosios – be mikroelementų priedo. Tačiau tiriamosios grupės avinai gavo vitamininį mineralinį papildą (MVP), turintį padidintą cinko kiekį (200 mg/kg). Šis priedas specialiu dozatoriumi buvo įterpiamas į vandenį (skiriant 1 gyvuliui per parą 30 g) bei sugirdomas tiriamiesiems gyvuliams.

Tyrimų duomenimis, geresniu augimo intensyvumu pasižymėjo tiriamosios grupės avinai, kurie mikroelementų priedą gavo su vandeniu. Bandymo atlikto, UAB "Šeduvos avininkystė", metu tiriamosios grupės avinukams su vandeniu panaudojus MVP su padidintu cinko kiekiu, jie bandymo pabaigoje svėrė 4 % bei vidutiniškai per parą priaugo 12 % daugiau, negu kontroliniai, šerti kombinuotaisiais pašarais, turinčiais mikroelementų. Minėtas priedas taip pat pagerino pašarų sąnaudas. Tiriamieji avinukai 1 kilogramui prieaugio kombinuotųjų pašarų sunaudojo 5,5 % mažiau, o per parą jų suėdė 4,3 % daugiau, lyginant su kontroliniais.

Analogiški rezultatai gauti ir J. Milišiūno ūkyje. Tiriamosios grupės avių, gavusių su vandeniu MVP, turintį didesnę cinko kiekį, svoris bandymo pabaigoje buvo 3,9 %, o vidutinis prieaugis per parą – 8,6 % didesnis, lyginant su kontroliniais. Nustatyta, kad šiuo

atveju mikroelementų panaudojimas su vandeniu 6,1 % sumažino kombinuotųjų pašarų sąnaudas 1 kg priaugti, nors jų suėdimą per parą padidino tik 1,7 %.

Taigi, siekiant geresnio mikroelementų įsisavinimo bei panaudojimo efektyvumo, geriausia jų priedus avims naudoti, įterpiant juos į vandenį.

LSMU GI buvo atlikti du bandymai su Lietuvos vietinių šiuurkščiavilnių veislės aviniais. Jų metu tyrėme skirtingai apdorotų koncentruotųjų pašarų–sveikų bei traiškytų avižų grūdų bei kombinuotųjų pašarų - įtaką augimo spartai. Bandymams sudarėme po 2 avinų grupes po 8 gyvulius kiekvienoje. Visų grupių avinai vasarą ganėsi atskiruose aptvaruose, žiemą gavo ankštinių-varpinių šieno. Pirmojo bandymo metu kontrolinės grupės avinai papildomai gavo sveikus, o tiriamosios – traiškytus avižų grūdus. Gyvulių amžius bandymo pradžioje – 6 mėnesiai. Antrajame bandyme kontroliniai avinai papildomai gavo kombinuotąjį pašarą, tiriamieji – traiškytas avižas. Gyvulių amžius bandymo pradžioje – 3 mėnesiai.

Vyresnio amžiaus (6-15 mėn.) avinukų racione vietoj sveikų avižų grūdų panaudojus traiškytus, ženkliai pagerėjo augimo intensyvumas bei pašarų sunaudojimas. Tiriamosios grupės avinai bandymo pabaigoje svėrė net 42,8 % arba 1,4 karto, o vidutiniškai per parą priaugo 98,2 % arba 1,98 karto daugiau negu kontroliniai. Esant racione traiškytų avižų, tiriamosios grupės avinai vienam kilogramui priaugti koncentruotųjų pašarų sunaudojo 38,1 % mažiau, o per parą jų suėdė 23,4 % daugiau, negu kontroliniai.

Tad šiuo atveju traiškyti avižų grūdai beveik dvigubai padidino avinų prieaugius.

Antrajame bandyme geriau augo bei pašarus naudojo kontrolinės grupės avinai, gavę kombinuotuosius pašarus. Tiriamosios grupės jaunesnio amžiaus (3-12 mėn.) avinukus vietoj kombinuotųjų pašarų papildomai šeriant traiškytomis avižomis, svoris bandymo pabaigoje bei prieaugis per parą atitinkamai sumažėjo 17,8 % ir 26,4 % lyginant su kontroliniais. Traiškytos avižos koncentruotųjų pašarų sąnaudas 1 kg priaugti padidino 3,4 %, o jų suėdimą per parą sumažino net 23,7 %, palyginti su kontrole.

Taigi, norint, užtikrinti intensyvesnį ir spartesnį avinų augimą bei geresnę pašarų konversiją, juos geriausia papildomai šerti kombinuotaisiais pašarais. Jeigu racione naudojami avižų grūdai, juos duoti tik sutraiškytus.

Dr. Raimondas Leikus

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto vyresnysis mokslo darbuotojas